

Το μοναχοπαίδι

Αρκετές δεκαετίες πριν, οι οικογένειες συνήθιζαν να αποκτούν πάνω από ένα παιδί, με το σκεπτικό ότι θα ήταν καλό να έχει παρέα το άλλο αδερφάκι στη ζωή του. Ωστόσο, τη σημερινή εποχή, υπάρχει αυξανόμενη τάση τα ζευγάρια να αποκτούν μόνο ένα παιδί και αυτό συμβαίνει για διάφορους λόγους. Καταρχήν υπάρχει οικονομική δυσκολία να συντηρήσεις μεγάλη οικογένεια.

Επίσης έχει πλέον αυξηθεί αρκετά η ηλικία στην οποία παντρεύονται τα ζευγάρια, γεγονός που επηρεάζει τη δυνατότητα απόκτησης περισσότερων παιδιών. Επιπλέον, οι περισσότερες γυναίκες επενδύουν πολύ περισσότερο στην καριέρα τους, η οποία τους στερεί το χρόνο που απαιτείται για την ανατροφή των παιδιών. Ενδεχομένως οι παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση για ένα μόνο παιδί στην οικογένεια, να επιδρούν και στην προσωπικότητα που αναπτύσσει το μοναχοπαίδι. σε σχέση με άλλα παιδιά που έχουν αδέρφια

Επειδή τα μοναχοπαίδια περνάνε τόσο πολύ χρόνο μόνα τους, είναι διασκεδαστές του εαυτού τους και συχνά έχουν την τάση να είναι τα πιο δημιουργικά σε σχέση με άλλα παιδιά που έχουν αδέρφια.

Τα μοναχοπαίδια μοιάζουν με τα πρωτότοκα. Έχουν αυτοπεποίθηση, καλή ομιλία, δίνουν τεράστια προσοχή στη λεπτομέρεια και έχουν την τάση να τα πηγαίνουν καλά στο σχολείο. Επίσης, επειδή περνάνε τόσο πολύ χρόνο με ενήλικες, συχνά φέρονται σαν «μικροί ενήλικες».

Τα μοναχοπαίδια δεν χρειάστηκε ποτέ να ανταγωνιστούν για την προσοχή των γονιών τους ή για το μοίρασμα των παιχνιδιών με τα αδέρφια τους, οπότε είναι πιθανό να αναπτύξουν μια εγωκεντρική στάση. Ακόμη, έχουν συνηθίσει να αισθάνονται σημαντικά και μπορεί να δυσκολευτούν όταν τα πράγματα δεν πάνε ακριβώς όπως θέλουν.

Επειδή τα πρότυπά τους είναι ικανοί ενήλικες, τα μοναχοπαίδια είναι ακόμη πιο επιρρεπή στην τελειομανία σε σχέση με τα πρωτότοκα.

Συχνά παράπονα των μοναχοπαιδιών: «Όλοι περιμένουν από μένα να φέρομαι σαν ενήλικας», «Μπορώ να έχω έναν μικρό αδερφό;» Το μοναχοπαίδι θέλει συνήθως να είναι στο επίκεντρο της προσοχής

Και μόνο το γεγονός ότι είναι το μοναδικό στην οικογένεια, φέρνει εκ των πραγμάτων το παιδί στο κέντρο της προσοχής, όχι μόνο για τους γονείς αλλά και για τους παππούδες και άλλους συγγενείς. Μεγαλώνει ανάμεσα σε ενήλικες και έχει την τάση να μιμείται τη συμπεριφορά τους από πολύ νωρίς. Η αποκλειστική προσοχή, η αγάπη και ενασχόληση των γονιών μπορεί να είναι πολύ έντονα για το παιδί και έχοντας συνηθίσει σε τέτοια αντιμετώπιση, ενδέχεται να συνεχίσει να την αναζητά και εκτός σπιτιού, για παράδειγμα, στο σχολείο, στην ομάδα κοκ.

Η έρευνα πάνω σε χαρακτηριστικά προσωπικότητας ενηλίκων που υπήρξαν μοναχοπαίδια, ανέδειξε τρεις τύπους προσωπικότητας (Rosenberg and Hyde, 1992):

α) Φυσιολογικός, καλά προσαρμοσμένος.

β) Παρορμητικός, ανεξέλεγκτος

γ) Πρωτότοκος.

Οι φυσιολογικοί και καλά προσαρμοσμένοι, σύμφωνα με την έρευνα, μοιάζουν πολύ με τα άτομα που είχαν αδέρφια. Παρορμητικά και ανεξέλεγκτα, θεωρούνται τα άτομα που δεν έχουν καλή κοινωνική προσαρμογή, είναι επικεντρωμένοι στον εαυτό τους και μειονεκτούν σε κάποιους τομείς. Οι πρωτότοκοι περιγράφονται ως εξαρτητικοί, προστατευτικοί, παραγωγικοί, με αισθήματα ενοχής και υπερβολικό αυτοέλεγχο. Αν λάβουμε υπόψη ότι τα μοναχοπαίδια είναι όντως πρωτότοκα, είναι λογικό να έχουν κοινά χαρακτηριστικά με τα παιδιά που έχουν αδέρφια και είναι πρωτότοκα.

Η έρευνα υποστηρίζει ότι τα χαρακτηριστικά προσωπικότητας του καθένα απ' αυτούς τους τύπους, παραμένουν στην ενήλικη ζωή, αν και, κάποια χαρακτηριστικά συγχωνεύονται και αναδύονται σαν κοινά χαρακτηριστικά σ' ένα μετέπειτα στάδιο, στον φυσιολογικό-καλά προσαρμοσμένο τύπο και στον παρορμητικό-ανεξέλεγκτο τύπο. Έτσι, τα βασικά χαρακτηριστικά προσωπικότητας που παρουσιάζουν αυτοί οι δύο τύποι, περιλαμβάνουν τάση εξάρτησης και παραγωγικότητα, μαζί με άλλα σταθερά χαρακτηριστικά.

Συνήθη χαρακτηριστικά που έχουν τα μοναχοπαίδια

- Πιστεύουν στον εαυτό τους.
- Μπορούν εύκολα να πάρουν αποφάσεις με βάση τη δική τους κρίση.
- Έχουν οργανωτικές ικανότητες, δίνουν σημασία στη λεπτομέρεια και στην ακρίβεια, στις περισσότερες περιπτώσεις.
- Στο σχολείο, φαίνεται να έχουν καλή μνήμη και την τάση να διαβάζουν περισσότερο απ' ό,τι τα παιδιά που έχουν αδέρφια.
- Δυσκολεύονται να μοιραστούν πράγματα ή να έρθουν δεύτερα, ακόμη κι αν δεν υπάρχει ανταγωνιστικό περιβάλλον.
- Είναι πολύ ευαίσθητα και δεν αντέχουν εύκολα την κριτική.
- Ως ενήλικες, μπορεί να είναι πολύ απαιτητικοί και να μην συγχωρούν εύκολα.

Πως μπορούν να βοηθήσουν οι γονείς τα μοναχοπαίδια

Είναι πολύ ωφέλιμο για τα παιδιά να μάθουν να μοιράζονται και να αλληλεπιδρούν με άλλα παιδιά πριν ξεκινήσουν το σχολείο. Σ' αυτό μπορεί να βοηθήσουν τα εξής:

- Ο βρεφονηπιακός και παιδικός σταθμός.
- Να καλείτε άλλα παιδιά στο σπίτι για να μάθει το παιδί σας να αλληλεπιδρά στο χώρο του.

- Αν το παιδί σας δυσκολεύεται να σχετιστεί με τους άλλους, θα μπορούσατε να ενθαρρύνετε μια φιλία με ένα παιδί αρχικά και μετά να το επεκτείνετε. Βοηθήστε το παιδί αν βλέπετε ότι υπάρχει τρόπος να σχετιστεί καλύτερα.
- Πηγαίνετε διακοπές σε μέρη που υπάρχουν άλλα παιδιά, ώστε το παιδί σας να έχει δυνατότητα να κάνει φίλους ή πάρτε κι ένα άλλο παιδί μαζί σας. Θα μπορούσατε επίσης να πάτε μαζί με μια άλλη οικογένεια που έχει παιδιά.
- Τα μοναχοπαίδια μπορούν να επωφεληθούν ιδιαίτερα από τις ομάδες παιχνιδιού. Ομαδικές αθλητικές δραστηριότητες ή μουσικές δραστηριότητες, π.χ. το να παίζει σε μια ομάδα μπάσκετ ή σε μια μπάντα, θα βοηθήσουν το παιδί να μάθει να συνυπάρχει σε μια ομάδα και να αλληλεπιδρά με τους άλλους.
- Μπορεί να χρειαστεί να το βοηθήσετε να βρει ενδιαφέροντα και χόμπι με τα οποία μπορεί να ασχοληθεί μόνο του ή μαζί σας.

Προλάβετε την τάση για τελειομανία

- Τα μοναχοπαίδια είναι επιρρεπή προς την τελειομανία, οπότε δώστε του ως πρότυπο την αποδοχή στα δικά σας λάθη. Υπενθυμίστε του ότι δεν θα μπορούσατε ούτε εσείς να φτιάξετε έναν τέλειο κύκλο στην ηλικία του.
- Μην του δείχνετε συνεχώς έναν καλύτερο τρόπο για να κάνει κάτι. Αν στρώσει το κρεβάτι με λίγες ζάρες, μην το ξαναστρώνετε. Δεν θέλετε να του δώσετε το μήνυμα ότι δεν μετράει αυτό που κάνει.

Βρείτε τη χρυσή τομή

Το ένα άκρο είναι, το μοναχοπαιδί να είναι το μοναδικό επίκεντρο των γονέων του. Το άλλο άκρο είναι, να έχει γονείς που δουλεύουν μέχρι αργά, κάνουν έντονη κοινωνική ζωή και δεν είναι ποτέ στο σπίτι. Η χρυσή τομή είναι, να ζουν οι γονείς τη δική τους ζωή και να μην εξαρτώνται αποκλειστικά από το παιδί αλλά παράλληλα να περνούν ποιοτικό χρόνο και να έχουν μια καλή σχέση μαζί του.

Προσοχή

Οι γονείς πρέπει να φροντίζουν να δίνουν ανεξαρτησία στο παιδί καθώς μεγαλώνει. Να έχουν δικά τους ενδιαφέροντα ώστε το παιδί να μην αισθάνεται την ανάγκη να τους προσέχει. Επίσης να μην φορτώσουν το παιδί με υψηλές προσδοκίες. Σιγουρευτείτε ότι το παιδί σας γνωρίζει πως το εκτιμάτε και το αγαπάτε γι' αυτό που είναι και μην το αφήσετε να πιστεύει ότι περιμένετε απ' αυτό να πετύχει περισσότερα απ' όσα μπορεί

Συγγραφέας άρθρου

Παναγιώτα Δ. Κυπραίου MSc, ECP, MBPsS - Σωματική & Gestalt Ψυχοθεραπεύτρια,
Συντονίστρια Σχολών Γονέων, Επόπτρια Σωματικής Ψυχοθεραπείας
www.psychotherapy.net.gr